

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

# Δεσποινίς Πελαγία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ



*Ζούμε όπως ονειρευόμαστε. Μόνοι.*

TZ. KONPANT



ΚΑΚΟΣ ΝΟΤΙΑΣ



## Οχτώ με οχτώμισι το πρωί

**Μ**ΟΝΟ Ο ΚΑΙΡΟΣ της έπεσε βαρύς την Πέμπτη. Δηλαδή ο νοτιάς, που έστελνε φτερά και ακαθαρσίες περιστεριών μπροστά στην πόρτα. Ο χρόνος έτρεχε με ταχύτητα φωτός δίπλα της, κι απ' ό,τι διαπίστωνε –γιατί είχε επίγνωση του γεγονότος–, μεταβαλλόταν από ενεστώτας σε αόριστο, αφήνοντας πίσω τον μέλλοντα με σημάδια αποσύνθεσης. Όμως δεν την ένοιαζε, αρκεί όλα να γίνονταν με την τάξη και την ψυχαναγκαστική νομοτέλεια που χρειαζόταν για να υπάρχει. Γιατί είχε να κάνει πάντα πολλά στη «Βηθλεέμ». Ειδικά στα τέλη του Νοέμβρη, όπως τώρα, έπρεπε να συντονιστεί στον ρυθμό των Χριστουγέννων, της Γέννησης και όλων των σχετικών προϊόντων που παρήγγε χρόνια τώρα η επιχείρηση Δαδή. Από τον πατέρα Δαδή, τον μακαρίτη, ως τον γιο, τον Βασίλη, που κόντεψαν να σφαχτούν γιατί, λέει, δεν σκέφτηκε μέσα στα τόσα να δοκιμάσουν να φτιάξουν και ταράνδους με

θαυμάσια κέρατα από σπέσιαλ χαρτοπολτό, όπως έκαναν τις καμήλες, τα βόδια και τα πρόβατα...

«Δεν προλαβαίνουμε γιατί έχουμε τον νου μας στα στερεότυπα», φώναζε το αφεντικό της «Βηθλεέμ».

«Νόμιζα ότι σιχαίνεσαι τα ζώα ως αντιεμπορικά...» του έβγαλε γλώσσα.

«Τα ζώα, ναι. Τους ταράνδους ποτέ!» ύψωσε τη φωνή του ο Δαδής, τονίζοντας με σημασία τα ζώα.

Η μέρα προμηνυόταν δύσκολη και ο νοτιάς φυσούσε άπληστα, λες και δεν θα 'χε άλλη ευκαιρία να ρίξει και τα υπόλοιπα φύλλα των δέντρων της αυλής της. Δεν είχε όρεξη να χώσει τη μύτη της στη μετεωρολογία. Αρκούσε που ο αέρας τής έφερνε μια δυσάρεστη ανάμνηση παλιάς ιγμορίτιδας και σκέψεις με περιγράμματα πένθους. Το τσάι μαύρο, κατάμαυρο, με λίγη ζάχαρη, θα τη στύλωνε ως αργά το απόγευμα που σχολούσε.

Το σπίτι μύριζε υγρασία απ' όλες τις μπάντες. Συσσωρευμένος χρόνος που πιάστηκε στη μοναξιά των σοβάδων και μιας θλιβερής εποποιίας αλλεπάλληλων ασβεστωμάτων από τα μέσα της δεκαετίας του '50 και πιο μπροστά. Καλοριφέρ μόνο ηλεκτρικά υπήρχαν.

Μα το πρωί, βιαστική, έκανε πως όλα ήταν εντάξει. Εκτός από σήμερα, που το ραδιόφωνο άφηνε ανοιχτό το ενδεχόμενο να φτάσει πιο γρήγορα απ' ό,τι περίμεναν η αφρικανική σκόνη. Την Κυριακή, όσοι επιζούσαν θα κατάπιναν βορινό αεράκι. Όλα αυτά τη ζάλιζαν και ήδη από τα θολά τζάμια της κουζίνας έβλεπε να υπερίπτανται καμήλες με βλεφαρίδες πυκνές και τεράστιες, όπως τα μοντέλα στα τέλη του '60, και βεδουίνοι μαυροντυμένοι, σαν τρομακτικοί μπαλαρίνοι ενός εξαίσιου μπαλέτου φρίκης εμπνευσμένου από τη Βίβλο.



Τουλάχιστον η «Βηθλεέμ», ως εργαστήριο χειροποιήτων χριστουγεννιάτικων προϊόντων, δεν έφτανε σε ακρότητες. Το τσάι τής άνοιξε τον λαιμό και το βλέμμα. Έξω ο ουρανός είχε το χρώμα των καφέ σκύλων με μικρά ξέφωτα παλιωμένου γαλάζιου.

Διέλυσε ένα αναβράζον αναλγητικό κι έδεσε όσο μπορούσε πιο σφιχτά τα ανατομικά –δεν έλεγε ποτέ τη λέξη «ορθοπεδικά»– μπουτάκια της. Πήρε και την ομπρέλα. Συντονισμένες ματιές στα επικίνδυνα σημεία του σπιτιού. Όχι ότι φοβόταν κάτι ιδιαίτερο η δεσποινίς Πελαγία, με όνομα παρμένο, όπως ανακάλυψε μετά από έρευνα, από μια ανανήφασα πόρνη της Αντιόχειας κι όχι από τη μοναχή Πελαγία, που καθοδηγήθηκε με απανωτά ενύπνια στην ανακάλυψη της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας της Τήνου. Ως γόνος προσφύγων από την Καππαδοκία, έκλινε σαφώς προς τη μετανιωμένη για το αξιόποινο των ηδονών της Πελαγία της Αντιόχειας. Αλλά και πάλι δεν την ένοιαζε, από τη στιγμή που δεν ήταν αόρατη. Αυτό δηλαδή που ευχόταν μια ζωή, όταν διέσχιζε κουτσαίνοντας την πόλη, τα γραφεία, τους σχολικούς αυλόγυρους και τους διαδρόμους των κινηματογράφων. Δεν φοβόταν πια τίποτα μετά από χιλιάδες χιλιόμετρα ταπεινωτικών διαδρομών, κι ας ήταν η Αθήνα, όπως άκουγε διαρκώς, γεμάτη δολοφόνους τρίτης διαλογής.

Η δεσποινίς Πελαγία όμως απέφευγε την Αθήνα για λόγους ξεχωριστούς. Η βασική της διαδρομή ήταν από τον Κολωνό ως την περιοχή στα δεξιά του Σταθμού Λαρίσης, όπου βρισκόταν η «Βηθλεέμ» – με μερικές αναγκαστικές στάσεις, όπως σήμερα.

Την ομπρέλα την ήθελε πιο πολύ για στήριγμα, διότι,

έτσι και την άνοιγε, κινδύνευε να πετάξει πάνω από τρένα, καφενεία μαύρων που άκουγε πως διακινούσαν επικίνδυνες ουσίες και εβένινα τοτέμ θεοτήτων του κακού, αλλά και μαραμμένα ξενοδοχεία που φιλοξενούσαν πόρνες από την Αφρική και τη Μογγολία, μακρινές συγγένισες του Τζένγκις Χαν που μίσησαν τη στέπα. Στο διάλογο όλοι τους!

«Κράτα τη σφιχτά, Πελαγία, και υποστήριξε όπως πρέπει τα πενήντα πέντε σου χρόνια...» συμβούλεψε σοβαρή το είδωλό της στον σκουριασμένο καθρέφτη που καταβρόχθιζε είδωλα πολλών γενιών Γκρέκα.

Γκρέκα ήταν το επίθετό της, αφότου ακρωτηριάστηκε το -ογλου. Γκρέκογλου ήταν το αρχικό, προτού το πετσόκοψει ο πατέρας της, μπουχτισμένος από τους ψιθύρους περί «τουρκόσπορων» των δήθεν «γκάγκαρων» Αρβανιτο-αθηναίων. Κόπηκε, λοιπόν, το -ογλου κι άρχισε άλλου είδους ενόχληση: «Τι συγγένεια έχετε με την τραγουδίστρια Στέλλα Γκρέκα;» Καμιά. Οι γονείς της δεν γούσταραν έτσι κι αλλιώς τα ελαφρά τραγούδια...

Ζύγιασε τα κλειδιά στη χούφτα της και με μια βαθιά ανάσα βγήκε πατώντας στέραα όπως πάντα στο αριστερό, να σιγουρέψει το σώμα της, και μετά ήρθε η σειρά του εκ γενετής λειψού δεξιού, που του έλειπαν εφτά πόντοι και κάτι χιλιοστά.

Οι τρεις παπαγάλοι, στα διαφορετικού επιπέδου βρόμας κλουβιά, διέκοψαν την πρόσκαιρη περισυλλογή τους, που είχε ως αποτέλεσμα να βγάλουν τον σκασμό για δύο περίπου ώρες και να αφήσουν να πλανιέται μόνο το ύποπτο βογκητό της κυράς τους. Η ζωή ξαναγύρισε στο δωμάτιο

με τους «πλαστικούς σταλαγμίτες», όπως χαρακτήριζε η Πελαγία τη λερή ακαταστασία της τρώγλης.

«Κουτσή... κουτσή γυναίκα  
δύο επί πέντε... δέκα»

τραγούδησαν σχεδόν εν χορώ τα πουλιά με ένρινο ενθουσιασμό όταν άκουσαν το βήμα της Πελαγίας. Μάλιστα ο θηλυκός, ονόματι Κρόκα, επέτεινε τον ενθουσιασμό έχοντας πρόσβαση στη θέα –τρόπος του λέγειν– από το μοναδικό παράθυρο, που ήταν στολισμένο με πυκνή καφετιά δαντέλα, συνέπεια πολυετούς απλυσιάς.

«Κουτσή... κουτσή γυναίκα...»

τραγούδησε πιο μπάσα ο γεροντότερος παπαγάλος, αυτός που είχε διαλύσει ακόμα και τον μύθο των θανατηφόρων, για το είδος του, μαϊντανών.

Η Πελαγία, προετοιμασμένη να εισπνεύσει την εξωτική μπόχα της τρώγλης, άνοιξε με σταθερό χέρι, χρησιμοποιώντας το παλιακό κλειδί, κατάλοιπο των κλειδιών που σκούριαζαν από νοσταλγία κι αχρησία. Όμως η τρώγλη, κολλητά σχεδόν στη μονοκατοικία της, αποτελούσε εγγύηση για οποιαδήποτε επώδυνη παρελθοντολογία.

Πριν από σαράντα και πλέον χρόνια χρησίμευε σαν επιδιορθωτήριο παπουτσιών από τον Πέτρο Γκρέκα, τον ανύπαντρο αδελφό του μακαρίτη του πατέρα της. Η τρώγλη και η μονοκατοικία ανήκαν εξ' αδιαιρέτου σ' εκείνη και στα δύο αδέλφια της, που βλαστημούσαν κόσμια την ώρα και τη στιγμή που βρέθηκαν μπλεγμένοι σ' αυτό το κάθεστώς

«συναισθηματικής ομηρίας», όπως έλεγαν, εξαγριώνοντας ήπια τις συννυφάδες και συζυγούς τους.

Η Πελαγία, ξέροντας καλά τα κατατόπια μέσα σ' εκείνο το χάος, μάζησε μια καλημέρα κι ακούμπησε την παλάμη της στο μέτωπο της γριάς.

«Η Γροιλανδία είναι πιο ζεστή...» ψιθύρισε κι έσπευσε να ανάψει το καμινέτο για να ζεστάνει το γάλα που είχε περισσέψει από χθες – αν όντως δηλαδή το χθες ήταν κα-  
νονικό χθες...

«Τι μέρα είναι;» ενδιαφέρθηκε να μάθει η άρρωστη με τον κρύο ιδρώτα και τον ακόμα πιο κρύο πυρετό.

«Πέμπτη. Όπως πάντα», απάντησε κοφτά.

«Πεθαίνω, Μπέλλα...»

«Το ξέρω. Πιες το γάλα και μη σηκωθείς γιατί θα πέ-  
σεις. Καλύτερα να πεθάνεις στο στρώμα. Είναι βολικότερο για όλους...»

«Σκατά...» έσκουξε η γριά, που ήταν μια αδιευκρίνι-  
στου τύπου γριά.

«Σκατά και κάτουρο συν η βρόμα από τις κότες», ανέ-  
βασε στροφές η Πελαγία.

«Παπαγάλοι είναι, Μπέλλα, όχι κότες. Να... έχει τροφή πίσω απ' την τσάντα. Ψάξε...» είπε ξέπνοη.

Μια οροσειρά από πλαστική σαβούρα δυσκόλεψε τον εντοπισμό της τροφής των πτηνών. Τη βρήκε πάντως και την άδειασε όλη στις ταϊστρες των κλουβιών.

«Μπέλλα, ίσως... απόψε πεθάνω. Μη μ' αφήσεις να βρομίσω. Θάψε με...»

«Πάντα βρομούσες. Δεν θα 'χει διαφορά...»

«Θάψε με... Να τελειώσει έτσι, στο χώμα...»

«Άργησα. Έλα...»

Τη βοήθησε να σηκώσει μια ιδέα τον κορμό της. Ένα μάτσο κόκαλα ακούμπησαν στο μαύρο παλτό της Πελαγίας.

«Καίει...»

«Δεν πειράζει. Κατάπινε κανονικά...»

«Τι μέρα είναι;»

«Πέμπτη, όπως και χθες. Όλη η βδομάδα είναι γεμάτη Πέμπτες, για να τρέχω και να μη φτάνω. Έχουμε να παραδώσουμε ως τα Χριστούγεννα χιλιάδες παραγγελίες... Έλα, τελείωνε».

«Είναι καυτό και πικρό...»

«Να μαλακώσει τον πάγο μέσα σου...» είπε η Πελαγία.

«Μπέλλα... το βράδυ θα σου πω...» Έκανε μια κίνηση πως δεν είχε άλλη δύναμη για κουβέντα.

Η Πελαγία απόθεσε το κεφάλι της γυναίκας που έσβηνε από ώρα σε ώρα στο πέτρινο μαξιλάρι και βγήκε βιαστικά, γυρίζοντας δυο φορές το βαρύ κλειδί στην κλειδωνιά. Έτσι κι αλλιώς, μόνο εκείνη είχε πρόσβαση στο μαγαζάκι του Πέτρου Γκρέκα. Προτού χώσει εκεί μέσα τη γριά ζητιάννα με τους παπαγάλους, ο τόπος μοσχοβολούσε δέρμα, βερνίκι και καθαρό κερί, που μ' αυτό ο θεός της κέρωνε τους σπάγκους με τους οποίους έραβε και μάλωνε τα παπούτσια...

Έντεκα χρόνια είχαν περάσει από τότε που η Πελαγία έμπασε εκεί την ετοιμοθάνατη. Έτσι, για ψυχικό. Γκρίνιαζε η γειτονιά για τη βρόμα και τα προστυχόλογα που αράδιαζαν τα πουλιά στα κέφια τους με στεντόρεια φωνή, ειδικά τα καλοκαίρια που η πόρτα ήταν ανοιχτή.

Τώρα όλα θα τελείωναν. Η Πελαγία σκεφτόταν την αυριανή μέρα όσο πιο ψύχραιμα μπορούσε. Θα έριχνε ασβέστη και θα έσβηνε κάθε ίχνος. Μακάρι να γινόταν να πιει και η ίδια ένα ποτήρι ασβεστόνερο.

Όταν οι παπαγάλοι άκουσαν το ανάπηρο βήμα της να απομακρύνεται, κελάγηδhsαν υστερικά:

«Κουτσή... κουτσή γυναίκα  
οχτώ και δύο... δέκα».

Η άρρωστη χαμογέλασε κι έπεσε σε λήθαργο.

Οχτώμισι με εννιά π.μ.

**Ο**Ι ΛΑΧΕΙΟΠΩΛΕΣ, ανεξαρτήτως ηλικίας, αδιαφορούν για τον θάνατο. Τον θεωρούν αναγκαίο μόνο για όσους περιφρονούν το ενδεχόμενο της τύχης. Της καλής τύχης, εννοείται. Από βδομάδα σε βδομάδα κι από έτος σε έτος, με τα ειδικά λαχεία που υπόσχονται αμύθητα κέρδη –καλή ώρα όπως το φετινό της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών υπέρ των εργαζομένων στις ναυτιλιακές τους επιχειρήσεις– η πεποίθησή τους περί αθανασίας ενισχύεται. Το ποσό, τουλάχιστον για τον πρώτο λαχνό του συγκεκριμένου λαχείου, φιγουράριζε με έξι προκλητικά μηδενικά. Και μπροστά, επικεφαλής των μηδενικών, ένα δυάρι: δύο εκατομμύρια ευρώ. Ποσό πάνω από τη μέση φαντασία των κοινών θνητών.

Βέβαια, η τιμή ενός εκάστου λαχείου έτσουζε: δεκαπέντε ευρώ – κάπου γύρω στο πεντοχίλιορο με τις παλιές δραχμές, υπολόγιζαν οι γεροντότεροι, που ακόμη

μετρούσαν τις δυνάμεις τους με το νοσταλγικό νόμισμα του εικοστού αιώνα. Κάποιοι, ελάχιστοι, έμπαιναν στον πειρασμό κι αγόραζαν. Κι ένα και δύο και πέντε. Οι περισσότεροι όμως παρέμεναν στην ταπεινή ασφάλεια του Λαϊκού, για τους παρηγορητικούς λήγοντες.

Αλλά και ο γερο-Τρικούπης, ο Λαλάκης όπως τον ήξεραν όλοι στον Κολωνό και στον Σταθμό Λαρίσης, γιατί διαλαλούσε το εμπόρευμα με το στερεότυπο «Πάρτε τα τυχερά από τον Λαλάκη», είχε πάρει δύο της Ενώσεως Εφοπλιστών. Δύο γαλάζια, με φόντο τρκουάζ θάλασσα και με ζωγραφισμένη σε χτυπητό πράσινο την αδελφή του Μεγαλέξανδρου, τη δεσποινίδα Γοργόνα, που ο λαχειοπώλης γούσταρε να θαυμάζει τα βυζιά της. Ήταν μια γοργόνα χωρίς προοπτική, επίπεδη σαν τις αγιογραφίες, με τον αριθμό του λαχνού να στολίζει σαν τατουάζ την κοιλιά της. Κάτω από τον αριθμό ξεκινούσαν τα λέπια. Δεξιά κι αριστερά στριμώχνονταν οι τζίφρες του προέδρου της Ενώσεως, των διευθυντάδων των τραπεζών και δεν ξέρω ποιων άλλων αρμοδίων.

Λαχεία, γοργόνες, υποσχέσεις, λήγοντες και οι κατάλογοι των κερδών από τις τελευταίες κληρώσεις, όλα στερεωμένα με πινέζες στο κοντάρι του – κοντάρι διαμορφωμένο κατάλληλα ώστε να χωράει την πραγματεια με τη στραβομάρα της τύχης. Το σήκωνε περήφανα ο Λαλάκης, κόντρα στον σκατόκαιρο, κι έφερνε γύρα όλα τα στέκια της περιοχής, με πρώτο και καλύτερο τον σταθμό. Εκεί γινόταν ο μεγάλος τζίρος. Εκεί και στα δύο καφενεία, λίγο πριν από τις γραμμές του τρένου. Καφενεία χαμένα μονίμως στην ομίχλη της νικωτίνης και στα χνότα των θαμώνων, που μαζί με τον καπνό περιείχαν και



πυκνές μερίδες βαρεμάρας και προσμονής ανομολόγητων, συχνά, πραγμάτων.

Μόνο ο ένας από τους δύο καφετζήδες καταδέχτηκε να προκαλέσει την τύχη του με το λαχείο των Εφοπλιστών. Παλιά έλεγε πως είχε ταξιδέψει και σκυλοπνιγεί στον Ινδικό. Εις ανάμνηση, λοιπόν, πήρε πέντε: για τις κόρες, τα εγγόνια και την γκόμενα, που ήταν από τη Σόφια, Βουλγάρα, και μυξόκλαιγε στο «οθωμανικό», όπως τουλάχιστον διέδιδε περήφανος ο ίδιος. Αυτός ήταν που είδε και το βυτίο να παίρνει στροφές, να χτυπά στα φανάρια της διασταύρωσης και μέσα σε τρία δευτερόλεπτα να μένει στριγκλίζοντας ακίνητο, με τα μαύρα λάδια του χυμένα έξω.

Μια άγρια ριπή του αέρα και τα ζουμιά έλουσαν τα τζάμια του καφενείου. Μόνο που δεν ήταν σκέτα λάδια. Ήταν και αίμα ανάκατο με εξαψήφιους και πενταψήφιους αριθμούς λαχείων. Ο καφετζής ανοιγόκλεισε τα μάτια να καταλάβει από πού ήρθε ο ανεμοστρόβιλος, πόσο χρειάστηκε να κάνει τις εντυπωσιακές σφούρλες του το βυτιοφόρο, πώς έσπασαν τζάμια και καθρέφτες από δυο τρία διερχόμενα επιβατηγά και πότε όλα έγιναν βροχή που έπεσε θυμωμένη στο στενό πεζοδρόμιο. Ο αέρας έτρεχε αλλόφρων προς τον Σταθμό Λαρίσης, παρασέρνοντας κομφετί λαχείων και παχιές σταγόνες λαδωμένου αίματος, ή και το αντίθετο.

Οι φωνές και τα ουρλιαχτά ξύπνησαν από τον πρωινό λήθαργο τους θαμώνες των δύο καφετειών, που έτρεξαν στον δρόμο χειρονομώντας κατά τον ουρανό. Τα περισσότερα λαχεία ταξίδευαν ήδη ανάμεσα στις κεραίες των τηλεοράσεων, για να τις προσπεράσουν και να ακολουθήσουν

τη φορά του ανέμου. Κάποιος αγκάλιασε σφιχτά ένα παπούτσι λασπωμένο. Μύριζε ανελέητα ποδαρόδρομο.

«Ο Λαλάκης ήταν, ο Λαλάκης...» επιβεβαίωνε τον εαυτό του ο καφετζής.

Οι οδηγοί βλαστημούσαν και την ίδια ώρα ευχαριστούσαν την κακιά την ώρα που τους αγνόησε, διαλέγοντας τον Λαλάκη Τρικούπη στις οχτώ και τριάντα πέντε ακριβώς.

Η διασταύρωση είχε διαβολεμένη κίνηση εκείνη την ώρα. Βρέθηκαν πρόθυμα χέρια να μαζέψουν τον αιμόφυρτο γέροντα, που είχε εκσφενδονιστεί εφτά μέτρα μακριά από το καφενείο. Οι κόρνες και οι τσιρίδες έπεσαν σαν κεραυνός στο κεφάλι του οδηγού του βυτιοφόρου. Κι εκείνος, αφού καταράστηκε κάθε ιερό και όσιο που τον προστάτευε από τα στοιχεία του θανάτου, γύρισε τα μάτια ανάποδα, έτσι που έγιναν σαν δυο άσπρα αποτρόπαια κελύφη αβγών με κόκκινες φλέβες, και λιποθύμησε στην αγκαλιά αυτών που έτρεξαν να τον λιντσάρουν φωνάζοντας κατάρες με συμπαγές μίσος.

«Ο Λαλάκης ήταν... ο Λαλάκης...» επαναλάμβανε ο καφετζής κάτωχρος. Μόνο που ο γερο-λαχειοπώλης Λαλάκης Τρικούπης, ριγμένος στο πίσω κάθισμα του οχήματος ενός φιλότιμου ταξιτζή, καθ' οδόν για το «Ελπίς» που εφημέρευε, κρατούσε σφιχτά στο χέρι του δύο λαχεία της Ενώσεως Εφοπλιστών.

«Τριάντα ευρώ σύνολο», έκανε τον στερνό του υπολογισμό και ξεψύχησε με το που έμπαιναν στη λεωφόρο Αλεξάνδρας.

«Πού βρέθηκε χελώνα στον Κολωνό, και μάλιστα Νοέμβρη μήνα;»

Κι όμως, βρέθηκε μπροστά της, με ράθυμη κοκεταρία –όπως φανέρωνε το απαστράπτον καβούκι της–, να διασχίζει το καταπονημένο πεζοδρόμιο και να χώνεται στις βρούβες του παρακείμενου οικοπέδου, που είχαν θεριέψει λόγω υγρασίας.

«Καλύτερα χελώνα παρά ψόφια γάτα...» ψιθύρισε και πήδησε από πάνω της διασκεδάζοντας την περίπτωση, αφού πρώτα έριξε μια ματιά τριγύρω για μάρτυρες. Δεν υπήρχαν. Αλλά και να υπήρχαν, πολύ που την ένοιαζε, αφού τα κατάφερε μια χαρά με τα ανατομικά μποτάκια που την καθόριζαν ως Πελαγία.

Η κατάκοιτη γριά ζητιάννα των παπαγάλων –και της φιλανθρωπίας της, για να μπει στο μάτι της βρομογειτονιάς που τη θεωρούσε σαλεμένη– κατά πάσα πιθανότητα θα πέθαινε μέχρι αύριο. Για την ώρα όμως παρέκαμψε οποιαδήποτε εκδοχή λύπης –οι εκδοχές είχαν σημασία ιδιαίτερη γι’ αυτή–, οπότε εξουδετέρωσε ακόμα και τα πιο ανάλαφρα ημιτόνια μελαγχολίας, πλην αυτών που νομιμοποιούσε ο παλιόκαιρος. Έτσι προχώρησε και με σιγουριά αντάξια της κλάσης της μπήκε στο φαρμακείο των αδελφών Κοραή.

«Θα ήθελα από εκείνη την κρέμα, ξεχνώ τώρα το όνομα, που βοηθά το δέρμα στην εγκυμοσύνη...» είπε η Πελαγία στη γηραιότερη από τις δύο Κοραή, η οποία κατά προτίμηση την εξυπηρετούσε τα τελευταία τριάντα χρόνια. Όσα δηλαδή εργαζόταν στη «Βηθλεέμ», με το που παράτησε το Μαθηματικό λόγω ανωτέρας βίας.

Η μικρότερη αδελφή Κοραή, αν και είχε στραμμένη την προσοχή της σ’ έναν υπερήλικα κύριο που του έπαιρνε την πίεση, όταν άκουσε περί κρέμας εγκυμοσύνης, έριξε τις σχετικές ματιές πίσω από τα πολυεστιακά γυαλιά της.

Χρόνια πελάτισσα η Πελαγία αλλά χωρίς οικειότητες, διέγειρε την περιέργεια των φαρμακοποιών που μετά βίας έκρυβαν τα σαρδόνια χαμόγελά τους όταν τους ζητούσε αξεσουάρ μπεμπέ, καλλυντικά τοκετού κι άλλα τέτοια. Είχαν μάλιστα τσεκάρει τις περιόδους που η Πελαγία εκδήλωνε ενδιαφέρον για ανάλογα προϊόντα, ενώ, όσο πλησίαζαν τα Χριστούγεννα, έκανε μεγαλύτερες αγορές σε ελβετικά γάλατα Γκιγκόζ, σε εξαντρίκ πιπίλες και σε πάνες. Παιδί δεν είχαν δει ποτέ, ούτε κάποιο φούσκωμα στην επίπεδη πάντα κοιλιά της. Κι όταν μια φορά τόλμησαν να σχολιάσουν πως, παρ' όλες τις γέννες, διατηρούσε θαυμάσια τη γραμμή της, άρπαξαν την πιο άγρια ματιά που θυμούνταν στη φαρμακευτική τους καριέρα.

«Τίποτ' άλλο;» ρώτησε η φαρμακοποιός.

Η Πελαγία, που έπιασε στον αέρα την ξινή μυρουδιά της ειρωνείας, είπε:

«Ναι, κάτι ακόμα...» Άφησε ένα δυσοίωνα κενό μισού λεπτού και, αφού ζύγιασε τις βαριές ανάσες των αδελφών Κοραή, έκλεισε το θέμα με αθώο ύφος: «Δώστε μου δύο δασύτριχες, σκληρές... οδοντόβουρτσες».

«Δύο...»

«Δύο σκληρές. Μία για την επάνω και μία για την κάτω σιαγόνα. Δύο...»

Ο υπερτασικός υπερήλικας είδε ξαφνικά το πιεσόμετρο να καβατζάρει τις αντοχές του κι αναρωτήθηκε αν ζούσε ακόμη.

«Μην κουνιέστε... Θα σας ξαναμετρήσω», ακούστηκε νευριασμένη η μικρότερη απ' τις αδελφές φαρμακοποιούς.

Έξω ο αέρας λεηλατούσε τις απλωμένες μπουγάδες, ταξιθεύοντας ελαφριά εσώρουχα κάτω από μαύρα σύννεφα

που προμήνυαν καταιγίδα. Όμως η Πελαγία, απτόητη κι απρόσιτη, προχωρούσε με κλειστά χείλη για να αποφύγει τη σκόνη του δρόμου που, ανάκατη με την καρβουνίλα του σταθμού, χόρευε ξεδιάντροπα γύρω της.

Συνήθως προχωρούσε κοιτάζοντας χαμηλά, για να ελέγχει τις κακοτεχνίες των πεζοδρομίων, αλλά κυρίως τις ακαθαρσίες των σκύλων που αφθονούσαν. Την αρρώσταινε η ιδέα να μπει στη «Βηθλεέμ» με σκατωμένες σόλες. Το ίδιο την αρρώσταιναν κι όσοι άναβαν τσιγάρο στους χώρους όπου στοιβαζόταν η εύφλεκτη παραγωγή της βιοτεχνίας «Βηθλεέμ». Γιατί «Βηθλεέμ» σήμαινε, πέρα από τη γιορταστική και οσονούπω θρησκευτική ηθική των προϊόντων, και εξαιρετικά εύφλεκτα υλικά: χαρτόνια, κόλλες, κόντρα πλακέ, φελιζόλ και κάθε είδους χαρτοπολτοί, από παπιέ-μασέ μέχρι κι εγώ δεν ξέρω τι. Όλα αυτά, για κάμποσες δεκαετίες, αποτελούσαν τα μόνιμα υλικά των καλλιτεχνικών κατασκευών της χριστουγεννιάτικης πανδαισίας που έφεραν τη σφραγίδα της «Βηθλεέμ».

Αλλά και η Πελαγία θεωρούνταν εξίσου εύφλεκτη. Δεν ήθελε πολύ για να πάρει φωτιά και να ξεχέσει τους απρόσεκτους με κόσμιο λεξιλόγιο, όπως: «Θα μας κάψεις όλους εδώ μέσα, βρομοκαριόλη» ή: «Δεν σε φωνάξαμε για να φλερτάρεις τους αγγέλους, αλλά για να τους αμπαλάρεις. Πρόσεξε τα φτερά. Δεν είναι σαν το καυλί σου... είναι εύθραυστα».

Καμιά φορά οι μεταφορείς έκαναν επίτηδες τσαπατσουλίες, για να την εξαγριώνουν και να ακούνε τα μπινελίκια της. Γιατί η Πελαγία μπορεί να είχε του κόσμου τις ευθύνες στην επιχείρηση, όμως έτρεμε μήπως οι παραγγελίες φτάσουν στραπατσαρισμένες στους προορισμούς

τους. Τους έφτανε ο ανταγωνισμός από τις βιομηχανίες ευτελούς πλαστικούρας της Άπω Ανατολής.

Στη «Βηθλεέμ» τα πάντα γίνονταν με το χέρι. «Διά χειρός και ποδός», όπως καμάρωνε το αφεντικό, ο Βασίλης Δαδής, που ακόμα πιο πολύ καμάρωνε για την αφοσίωση της Πελαγίας: «Δεν χρειάζομαι συναγερμούς και μαντρόσκυλα. Έχω την κουτσή!» έλεγε. Αλλά, τελικά, αναγκάστηκε πέρσι να βάλει συναγερμό, γιατί κάποιοι άνοιξαν νύχτα την επιχείρηση κι έκλεψαν τρία πρόβατα από φελιζόλ και μία Παναγία από κόντρα πλακέ, βάρους δεκαπέντε κιλών.

Πώς έγινε και δεν πρόσεξε τους άντρες που χειρονομούσαν μπροστά στα καφενεία κι έκαναν σινιάλα στα διερχόμενα οχήματα σαν τροχονόμοι, ενώ πιο πέρα, μάλλον παράταιρα, βρισκόταν παρκαρισμένο ένα βυτιοφόρο; Να ήταν λόγω του ενθουσιασμού της που έβαλε πάγο στις δύο γεροντοκόρες φαρμακοποιούς; Φυσούσε όμως και διαβωλεμένα, είναι αλήθεια, εκείνη την ώρα...

Κάθε μέρα, χειμώνα καλοκαίρι, η Πελαγία έκανε την ίδια διαδρομή από το σπίτι της για τη «Βηθλεέμ». Κάθε μέρα περνούσε μπροστά από τα δύο κακοφωτισμένα καφενεία, που βρομοκοπούσαν τσιγαρίλα σαν αίθουσες αναμονής επαρχιακού ΚΤΕΛ. Κι ούτε που καταδέχτηκε ποτέ να κοιτάξει τους άντρες που σάπιζαν εκεί μέσα από τα αξημέρωτα.

Κάποια στιγμή, ο άνεμος όρμησε με φούρια σ' ένα από τα τεράστια πλαίσια που φιλοξενούν πάσης φύσεως γιγαντοαφίσες. Η Πελαγία ξαφνιάστηκε σαν είδε να ξεκολλούν πάνω από το κεφάλι της τα πρόσωπα δύο τραγουδιστών

της μόδας και να κυνηγιούνται σαν άτακτες ασώματες κεφαλές καταμεσής του δρόμου. Κρατήθηκε από το συρματόπλεγμα μιας υπό ανέγερση οικοδομής για να ισορροπήσει, αλλά δεν γλίτωσε. Ένα κομμάτι από τις ξεκολλημένες αφίσες ήρθε και ζήτησε προστασία στο στήθος της.

«Μαλαχισμένο...» φώναξε δυνατά και το τσαλάκωσε με σιχαμάρα. Μα καθώς το βλέμμα της έπεσε στην αφίσα που βρισκόταν κάτω απ' αυτές που είχαν δραπετεύσει, ένιωσε στο στομάχι της την υφή του καλοκαιριού. Δύο άντρες υπερμεγέθεις, με χαμόγελα αυταρέσκειας και μαγικό, έχοντας φόντο έναν ξεθωριασμένο παράδεισο στο χρώμα της φάβας, της έφεραν στον νου τα αγόρια της οικογένειας τον καιρό που δοκίμαζαν ποικιλοτρόπως το αντριλίκι τους.

Όχι πως τα μοντέλα με τα μαγικό και την τριχωτή κάθετο κάτω από τον αφαλό ήταν ακριβώς σαν τα αδέλφια της. Είχαν όμως τους ίδιους επιθετικούς καβάλους και τη σιγουριά μιας αέναης νεότητας, απροσπέλαστης για Πελαγίες. Δηλαδή για κορίτσια καταδικασμένα να φθονούν συλλήβδην τις μπαλαρίνες, είτε επρόκειτο για έργα του Ντεγκά είτε για τηλεοπτικά ξέκωλα που χόρευαν κοκτέιλ ρυθμούς, όπως πεντοζάλη με άρωμα Καραϊβικής.

Βέβαια, η Πελαγία ήταν και κάπου δέκα χρόνια μεγαλύτερη από τα αγόρια της οικογένειας, τον Γιώργο και τον Μίμη. Ο μακαρίτης ο πατέρας τους, ο Πέτρος Γκρέκας ή Γκρέκογλου, αφότου πήρε την κρυάδα της κόρης με το κουσούρι, άναβε λαμπάδες στο αχαμνό μπόι του να αποκτήσει αρσενικά. Λαμπάδα στη λαμπάδα, με διαφορά δύο χρόνων γεννήθηκαν ο Γιώργος κι ο Δημήτρης, που του έμεινε το Μίμης, ως στερνοπούλι χαϊδεμένο, με πατημένα κι αυτός σήμερα τα σαράντα.

Η Πελαγία μπορεί να μην είχε πρόσβαση στους χορούς, αλλά, ως «κουτσό σεραφείμ» –όπως την αποκαλούσαν πίσω από την πλάτη της–, ξεπετούσε στο άψε σβήσε τους πολλαπλασιασμούς και τις διαιρέσεις, όπως και τους ερωτικούς συσχετισμούς στη γεωμετρία και τη στερεομετρία, λίγο αργότερα. Μπορούσε νοερώς να φανταστεί όλων των ειδών τις συνουσίες μεταξύ τριγώνων, κόλουργων κώνων και όλων των συναφών. Και τι μ' αυτό;

Όταν εκδήλωσε την επιθυμία να βγάλει πανεπιστήμιο, η μάνα της παράτησε το παρηγορητικό ύφος με τα πιπέρια του οίκτου και την πήρε από τα μούτρα: «Βυζιά να βγάλεις, και μάλιστα μεγάλα, για να σε προσέξει κανένας. Κι άσε τα πανεπιστήμια. Τι να τα κάνεις τα μαθηματικά όταν είσαι σανίδα μπροστά; Βυζιά να βγάλεις. Σου τα λέω ωμά, αλλά με πόνο ψυχής, για να σε ξυπνήσω, Πελαγία μου...» Και βυζιά έβγαλε και μπήκε στο Μαθηματικό Αθηνών με καλή σειρά...

Και τώρα βρισκόταν σαν πετρωμένη πλάι στο συρματόπλεγμα, κάτω απ' την ξεθωριασμένη αφίσα που της θύμιζε εκείνους. Κάποτε τους διεκδικούσε με τον τρόπο της, με την πεποίθηση πως θα δικαιωνόταν τελικά, ίσως γιατί υπολόγιζε στην αισθηματική αστυνόμευση του αίματος. «Εί-ναι δικοί μου... ληξιαρχικά!» έλεγε με πείσμα, όταν τους έβλεπε να ξεγλιστρούν τα καλοκαιρινά βράδια με γκόμενες που μύριζαν «λεμόνι και κάτουρο μητροπολίτη», όπως κορόιδευε τα αρώματα που σκέπαζαν τις απείρως πιο διεγερτικές εκκρίσεις της μασχάλης των κοριτσιών.

«Εγώ τιμώ το νερό και το σαπούνι...» δήλωνε.

«Και το σκοινί για να κρεμαστείς!» συμπλήρωνε η μάνα της, απελπισμένη με το θηρίο κορίτσι που τους είχε κληρώσει.



Το καλοκαίρι με τα μοντέλα των μαγιό έμεινε ξαφνικά πίσω, καθώς η δεσποινίς Πελαγία, χάνοντας τον έλεγχο, γλιστρούσε βίαια σε ένα μαύρο υγρό χαλί, όπως γλιστράμε στα όνειρα ή στο λούνα παρκ, ανήμπορη να σταματήσει μια αφύσικη διαδρομή που δεν είχε τέλος. Έτσι της φάνηκε στην αρχή. Έπειτα ένωσε αηδιαστικά υγρή από κάτω, ενώ άκουγε συγχρόνως αντρικές φωνές από τη μεριά των καφενείων, που τα είχε προσπεράσει μες στη θολούρα της έκπληξης: άκουγε και τις κόρνες των αυτοκινήτων στη διασταύρωση. Πιθανόν και να πονούσε, αλλά ήταν βέβαιη πως ο πόνος βρισκόταν πολύ πιο πίσω από τον θρίαμβο τούτης της γελοιότητας.

Είδε σε κλάσματα του χρόνου τα πρόσωπα των αδελφών της, την υστερία της μάνας της, τα πηγμένα στο γλαύκωμα μάτια του πατέρα δυο χρόνια πριν από το τέλος, τις νύφες της πασαλειμμένες λιπαρά κραγιόν με χείλη σαν κροκέτες φρίκης, είδε τα ανίψια αδιάφορα, με τα σπυριασμένα τους πρόσωπα να ανέχονται μετά βίας μια θεία κουτσή τα βράδια των παραμονών της Πρωτοχρονιάς, είδε τον εαυτό της να κοιμάται μισοζαλισμένη, κάποιες φορές, στον καναπέ του σαλονιού. Είδε όλα όσα δεν ήθελε να ξαναδεί, μόνο και μόνο γιατί γλιστρούσε...

«Φταίνε τα λάδια από το βυτιοφόρο που χτύπησε τον Λαλάκη... Ακόμη δεν έφεραν προιονίδι να σκεπάσουν τα λάδια...» άκουσε να λένε.

«Φωνάξτε το ασθενοφόρο, το 166. Δεν τη βλέπετε; Θα πεθάνει μπρος στα μάτια μας... Θα λιγοθυμήσω...» έσκουζε περισσότερο απ' όλους μας μια χοντρή, που κρατούσε αγχαλιά δυο δέματα πράσα.

«Σκοτώθηκε, η χριστιανή...»

Η Πελαγία όμως φρέναρε στο ρεϊθρο του πεζοδρομίου, που ήταν διαμορφωμένο για να παρκάρουν μηχανές. Καθιστή, με τα πόδια ανοιχτά και τεντωμένους τέρμα τους προσαγωγούς, βρισκόταν φάτσα με τις ρόδες των μηχανών που, μες στην ταραχή της, τις πέρασε για ραπτομηχανές.

Η μακαρίτισσα η μάνα της είχε πάθος με την προαιώνια ραπτομηχανή Σίνγκερ, του ποδιού. Την είχε λάβει ως προίκα και ως προίκα θα την παρέδιδε, αν βέβαια πήγαιναν όλα κατ' ευχήν, στην κόρη της.

«Να ασκείς το ποδαράκι σου να μη σε κοροϊδεύουν τα παλιόπαιδα, που να μη σώσουν να πάνε φαντάροι. Έλα, Πελαγίτσα μου, πάτα με δύναμη να τους δείξεις. Εσύ θα πατάς κι εγώ θα γαζώνω...»

Και η μικρή Πελαγία πατούσε με πάθος το μεταλλικό πλέγμα πάνω-κάτω, για να κινητοποιηθεί ο μηχανισμός της Σίνγκερ με τον ανοιχτόκαρδο, ρυθμικό ήχο...

«Μπράβο, Πελαγία... Πάτα το... Πιο δυνατά...»

Το πάτησε. Το παθημένο πρώτα και μετά το άλλο, αν και είχε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στο παθημένο.

Ένας μεσήλικας, με ποδιά στη μέση, της έφερε τρέμοντας ένα ποτήρι νερό. Το ήπιε ρίχνοντας υποψιασμένες ματιές στην τσάντα της, που ευτυχώς βρισκόταν ακόμη πιασμένη στο χέρι της.

«Πονάς;» Η ερώτηση επαναλαμβανόταν σε όλη την γκάμα συμπόνιας.

«Τα λάδια... Πανάθεμά τον τον παλιάνθρωπο, που παίρνει ψυχές... Δολοφόνε! Ισόβια θα φας...» ούρλιαξε η χοντρή, κουνώντας απειλητικά τα πράσα προς πάσα κατεύθυνση.

«Μην κουνιέσαι... Μπορεί να έπαθες διάσειση. Προσπά-  
θησε να πεις το όνομά σου και... έναν αριθμό τηλεφώνου...»

Αν και υγρή, βρόμικη, λαδωμένη ως την κιλότα και  
πιο μέσα, αγνοώντας τις συμβουλές και τα «περίμενε, θα  
έρθει η τροχαία και το ασθενοφόρο», στάθηκε επιτυχώς  
στα πόδια της και κατέβασε το παλτό που είχε σηκωθεί  
ως τη μέση.

«Πείτε το όνομά σας... Έχει σημασία στο πέσιμο».

«Και τον αριθμό τηλεφώνου... Είναι θέμα εγκεφάλου».

Η Πελαγία πήρε βαθιά ανάσα, τίναξε με σιχασιά τα  
βρομερά ζουμιά από τα μανίκια και ρίχτηκε στον δρόμο  
προτού προλάβει το φανάρι να γίνει κόκκινο για τα αυτο-  
κίνητα. Δεν ήταν ώρα για χασομέρια. Στη «Βηθλεέμ» θα  
είχαν τρελαθεί. Τριάντα συναπτά χρόνια ποτέ της δεν είχε  
αργήσει.

«Δεν σας το 'πα; Την κούτσανε τη γυναίκα... Σακατεύ-  
τηκε το πόδι της!» άκουσε τη χοντρή να θριαμβολογεί.

«Άντε και γαμήσου...» μουρμούρισε μέσα από τα δό-  
ντια της η Πελαγία, σίγουρη πως αύριο ο κώλος της θα ήταν  
πιο μαύρος κι από τον μέλανα ζωμό. Μπορεί κι απόψε...